

Allehelgensdag 2010-11-08

Lesninger: Jes 60,18-22. Heb 12,1-3. Matt 5,13 – 16.

Saltet på jorden og lyset i verden.

Helgener er noe som i norsk sammenheng kan virke veldig fremmed. Hvis man begynner å forklare noen hva helgener er, blir man gjerne møtt med skepsis. Likevel er det mange av disse skeptiske som betegner seg selv og andre som ”frelst” og ”hellig”.

Min påstand i dag er derfor at *læren om helgenene går inn i kjernen av hva kristen tro dreier seg om*. Vi må vokte oss for å gjøre helgenene til en liten sak, et attributt til troen. Troen på Gud forutsetter og fører til tro på helgener.

For å forklare vil jeg gå inn i Jesu ord ”Dere er verdens salt, og dere er verdens lys”. Jesus bruker saltet og lyset for å beskrive hva som skal karakterisere de kristnes egenart, hva som gjør dem ulike andre mennesker. På den måten er dette ord til DERE – Jesus henvender seg til hver og en av dere her: Dere er jordens salt og dere er verdens lys!

Så hva skal vi gjøre? Hva betyr dette? Først saltet: Siden man ikke den gang hadde kjøleskap eller fryser, så brukte man gjerne salt for å bevare kjøtt og annen mat mot forråtnelse. Dere vet at matvarer som er saltet, kan vare uendelig lenge i forhold til mat som ikke er saltet. Forråtnelsesbakteriene kan ikke leve når konsentrasjonen av salt er høy nok. Dette var en viktig funksjon saltet hadde. At disiplene er salt for verden betyr da at de er satt til å bevare jorden fra ødeleggelse og destruksjon. Slik skal den kristne være jordens salt ved å stå fram med sin tro i samfunnet, og leve ut sine kristne verdier og kjempe for dem.

En annen funksjon saltet hadde i jødedommen var i forbindelse med offerkultusen i tempelet. I 3. mos. 2 leser vi at ” Alle grødeoffer må du salte, Du må aldri la det mangle salt i ditt offer. Derfor må du bære frem salt i ofrene dine, for saltet hører med til pakten med din Gud. ”(3.mos 2,13) Disiplene og Guds hellige er jordens salt ikke bare som velgjørere og positive bidragsytere til samfunnet (som over), men ved å ”bære seg selv frem som et velbehagelig offer for Gud” (rom 12,1). Det å gi seg selv til Gud er en del av den hellige messe som vi feier, og det å være jordens salt er slik å tre inn i Guds nærhet og gi seg fullt til ham idet vi mottar ham i nattverdens brød og vin.

Det å være jordens salt har altså både en samfunnsmessig side og en Gudstjenestelig side, og begge disse forholdene er viktige i det kristne livet.

Men det kan gå galt: Saltet kan miste sin kraft (v. 13) – det vil si disiplene kan miste sin egenart. Hvis vi som kristne gir slipp på det som karakteriserer oss og gjør oss til Guds Kirke, så har vi mistet vår kraft til å være jordens salt. Når det er snakk om ”vår” kraft her, så er det selvfølgelig ikke i oss selv denne kraften kommer fra. Den kommer fra Gud. Gud gir kraft til sitt folk, så lenge de står fast i 1) bekjennelsen i samfunnet og kampen for de kristne verdier og 2) i det å bevare og holde Gudstjenesten som sentrum i sitt åndelige liv og holde messeplikten. Jesus taler til oss i imperativ; VÆR slik og sånn, for da ”kastes dere ikke ut av Guds rike”.

Så over til det andre tema i teksten: Dere er verdens lys. Her er også det personlige betont: Det er et ord til DERE! Dere skal være verdens lys. I jødedommen ble ”verdens lys” som

begrep brukt om Tempelet og det folk som var tilknyttet tempelkultusen og hadde adgang til å ofre der. Lyset står for det positive, for FRED, LYS og LYKKE i motsetning til mørket som står for DØD og MISMOT.

Jesus er det nye Tempel. Han er det sted det Guds ånd er til stede. Derfor sier Jesus ett annet sted (Joh. 8,12) ”Jeg er verdens lys”. At disiplene nå kalles ”verdens lys” hviler derfor på det at Jesus selv er til stede blant dem, og at de kristne gjennom troen forblir ”i Kristus”. Utsagnet ”Dere er Kristi legeme”(ef. 5) og ”dere er verdens lys” henger slik nøye i sammen.

Fellesskapet med Jesus er det viktigste for å være et lys både i verden og for seg selv. For viss du er et lys i verden, da vil du også se deg selv som den du egentlig er; en som trenger Guds nåde og er avhengig av Ham. For lyset avslører også våre onde tanker og handlinger.

Som med saltet, kan også lyset miste sin virkning. Det kan skjules. Men hvis man skuler ett lys, hva står man da tilbake med? : Meningsløshet. Det er meningsløst og tenne et lys, for etterpå å skjule det. På samme måte er det meningsløst å være kristen og samtidig å skjule dette for verden omkring. Kristen tro er utadvent, den er misjonerende i seg selv, fordi man som kristen skiller seg ut fra det sekulære samfunn.

Det å skule troen sin, vil dermed si å late som om man ikke er kristen ved å leve slik som alle andre gjør. Den kristne er på noen punkter skyldig å si nei og sette grenser. I dag gjelder dette især synet på abort, synet på ulike samlivsformer, og utagerende oppførsel. Men det kan jo også nevnes mer dagligdagse ting som språkbruk og forbruk og prioriteringer som vil være annerledes for en kristen enn en ikke – kristen.

Så – hva har da alt dette med helgener å gjøre? Jo, gjennom å være jordens salt og verdens lys er man en hellig for Gud. Fordi det er forskjell på oss mennesker, så klarer noen dette bedre enn andre. Noen står nærmere Gud, og er således forbilder for oss. Alle som tilhører Gud er hellige og på den måten helgener. Men de som allerede er kommet frem, og de som allerede har vist sin tro, det er de vi nå på denne dagen skal minnes. Vi skal minnes dem ved å huske at både kraft og lys kommer fra Gud selv, gjennom at han virker ved mennesker.

Dermed er vi igjen inne på min påstand om at helgener er helt ved sentrum av den kristne tro. Ved å tro på helgener, bekjenner vi at Gud gjennom Jesus helliger og velsigner og frelser mennesker til et liv som også vi er kalt til. Det handler altså om frelsen, for ved å etterligne helgenenes bekjennelser og tro så kan også vi bli frelst. Læren om helgenene kaller oss til ydmyket på egne vegne, ved å se vårt liv i lys av deres liv kan vi se våre feil og forsøke å gjøre noe med dem, slik at verden ”kan se de gjerninger dere gjør, og prise deres Far i himmelen”(v. 16)

Salmer Nos 247, 925, 244, 56, 270, 246.